

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту охорони здоров'я

Силабус навчальної дисципліни
«Соціальна відповідальність бізнесу»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ЄКТС.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра менеджменту охорони здоров'я. Одеса, вул. Пастера, 2а.
Викладач (-і)	доцент кафедри, к.е.н., доц. Кусик Наталія Львівна доцент кафедри, к.е.н., доц. Князькова В.Я.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Кусик Наталія Львівна, к.е.н., доц., відповідальна за навчально-методичну роботу кафедри 067-728-56-12 E-mail: nataliia.kusyk@onmedu.edu.ua Фомичова Марія Павлівна, лаборант кафедри 067-970-30-04 E-mail: moz@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 16.00 кожного четверга Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – теоретичні та практичні аспекти соціальної відповідальності бізнесу з позиції сучасних стандартів соціальної політики, соціальної звітності, етики й прав людини в умовах інтеграції концепції сталого розвитку в практику функціонування бізнесу.

Мета дисципліни: опанування здобувачем вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей в галузі соціальної відповідальності бізнесу та удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання дисципліни:

1. Засвоєння алгоритмів реалізації базових принципів соціальної відповідальності в діяльності бізнесу.
2. Ідентифікація, аналіз і ранжування очікувань стейкхолдерів бізнесу з позицій концепції соціальної відповідальності.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту охорони здоров'я

3. Набуття навиків розробки корпоративних кодексів для закладів.
4. Збір і оцінка інформації для формування пропозицій і прийняття рішень щодо розробки та реалізації соціальних програм закладу.
5. Вміння аналізувати соціальну звітність закладів і готувати необхідну інформацію для її формування.
6. Засвоєння особливостей використання механізмів соціального підприємництва в бізнесі.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- основні поняття соціальної відповідальності як сучасного підходу до бізнесу;
- десять базових принципів соціально відповідальних компаній за Глобальним договором ООН;
- інституційні основи формування сучасних моделей соціальної відповідальності бізнесу;
- основні концепції щодо типів етичних корпоративних кодексів як способів підвищення етичного рівня закладу;
- основні поняття з управління соціальними програмами бізнесу (внутрішні та зовнішні корпоративні соціальні програми);
- особливості благодійної та меценатської діяльності, спонсорства як специфічного різновиду реклами;
- завдання та функції соціальної звітності в рамках соціальної відповідальності бізнесу;
- основні положення щодо соціального підприємництва як сучасного підходу до бізнесу,;
- специфічні відмінності соціального підприємництва від благодійної діяльності.

Вміти:

- виявляти економічні переваги соціальної відповідальності та ідентифікувати нефінансові ризики, які безпосередньо пов'язані з соціальною відповідальністю бізнесу;
- розробляти корпоративні кодекси для закладів;
- розробляти та реалізовувати соціальні програми закладу за різними аспектами;
- використовувати положення базових стандартів з підготовки соціальної звітності;
- використовувати вигоди застосування механізмів соціального підприємництва в бізнесі.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Дисципліна буде викладатися у формі лекцій; практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання.

Лекція.

Практичні заняття: словесні методи: бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій; наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації); практичні методи: виконання тестових завдань, вирішення ситуаційних завдань.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять; самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту охорони здоров'я

презентації для захисту індивідуального завдання.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Концептуальні основи розвитку соціальної відповідальності бізнесу.

Соціальні й моральні зобов'язання бізнесу: парадигма чотирьох рівнів відповідальності. Розуміння соціальної відповідальності бізнесу. Соціальна відповідальність як підхід до бізнесу: набір характеристик. Аргументи на користь соціальної відповідальності. Аргументи проти соціальної відповідальності.

Концепція корпоративної соціальної відповідальності: розвиток та етапи. Концепції корпоративної соціальної відповідальності: теорія корпоративного «егоїзму», теорія корпоративного «альтруїзму», теорія «розумного егоїзму», інтегрований підхід до соціальної відповідальності.

Причини розробки керівних принципів соціальної відповідальності. Причини висунення ініціативи Глобального договору ООН. Десять базових принципів соціально відповідальних компаній.

Тема 2. Соціальна відповідальність в системі управління бізнесом.

Три моделі соціальної відповідальності: американська; європейська (в т.ч. британська і скандинавська моделі); японська або азіатська. Інституційні основи формування сучасних моделей соціальної відповідальності. Термін «стейкхолдер» в широкому та вузькому сенсі. Групи стейкхолдерів.

Найбільш поширені напрями внутрішньої соціально відповідальної – активності. Економічні переваги соціальної відповідальності. Нефінансові ризики, які безпосередньо пов'язані з соціальною відповідальністю.

Практики соціальної відповідальності, що існують в українських компаніях з точки зору заходів та програм за окремими напрямками (сферами). Переваги соціально відповідальної політики компанії: три найважливіших ознаки.

Цілі розвитку тисячоліття. Цілі розвитку тисячоліття для України. Цілі сталого розвитку “Глобальні цілі сталого розвитку”.

Корпоративна культура. Основні концепції, що асоціюються з культурою в організації. Етичні кодекси. Типи етичних кодексів. Корпоративні кодекси в організаціях: основні функції. Способи підвищення етичного рівня організації.

Тема 3. Управління соціальними програмами в бізнесі.

Пріоритети соціальної політики бізнесу. Соціальні програми. Управління корпоративними соціальними програмами (соціальною відповідальністю). Соціальні програми бізнесу: внутрішні та зовнішні корпоративні соціальні програми.

Розробка та реалізація соціальних програм за аспектами: напрями соціальних програм, типи соціальних програм, показники соціальних програм, формат опису соціальних програм, цикл управління соціальними програмами, організаційні моделі управління соціальними програмами, інструменти та механізми реалізації соціальних програм, оцінка ефективності соціальних програм.

Благодійна та меценатська діяльність, спонсорство в Україні.

Суспільно важливий маркетинг. Спонсорство як засіб комунікації. Порівняння спонсорства та благодійних внесків. Критерії відбору об'єктів спонсорування. Становлення та розвиток спонсорства та меценатства в українському бізнесі. Спонсорство як специфічний різновид реклами.

Тема 4. Соціальна звітність та результативність соціальної відповідальності бізнесу.

Стимули соціальної відповідальності в світі. Соціальна звітність у широкому

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту охорони здоров'я

розумінні. Корпоративний соціальний звіт. Соціальний (суспільний) аудит у широкому та вузькому розумінні. Соціальна звітність та соціальна відповідальність. Стандарти з підготовки соціальної звітності.

Рейтинг відкритості та системності українських компаній у сфері соціальної відповідальності. Індекс прозорості найбільших українських компаній. Головні перешкоди повноцінного розвитку соціальної відповідальності в Україні. Завдання налагодження соціального діалогу по ланцюжку «влада — бізнес — суспільство».

Основні тенденції розвитку соціальної відповідальності в Україні. Основні «помилки» українських компаній. Атрибути соціальної відповідальності з погляду зацікавлених сторін та громадськості. Ранжування мотивів соціальної відповідальності для українського бізнесу. Переваги соціально відповідальної політики бізнесу.

Тема 5. Соціальна відповідальність та соціальне підприємництво в бізнесі.

Виникнення соціального підприємництва. Основні положення щодо соціального підприємництва в наукових дослідженнях. Соціальне підприємництво: основні підходи. Основні концепції соціального підприємництва. Основні ознаки соціального підприємництва.

Міжнародні громадські фонди: Фонд соціального підприємництва Шваба, Фонд Сколла, Фонд Ашока: Інновації для суспільства.

Відмінності соціального підприємництва від благодійної діяльності.

Соціальне підприємництво як новий бізнес: поняття, характерні риси. Особливості соціального підприємництва в Україні. Зарубіжний досвід у сфері соціального підприємництва. Вигоди використання механізму соціального підприємництва.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Корпоративна соціальна відповідальність: навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей, аспірантів та викладачів вищих навчальних закладів / Н.Л. Кусик, А.В. Ковалевська. Одеса – Харків: Видавництво «СІМ», 2014. 528 с.
2. Safonov Yu., Borshch V., Shulzhenko I., Zahrebelna I., Bolshakova I. Digital Transformation in Developing Economies Under
3. the COVID-19 Pandemic. EEE Engineering Management Review. 2022. Volume 50. Issue: 3. doi: 10.1109/EMR.2022.3195873
4. Safonov Yu., Borshch V., Rogachevskyi O. Health care as a system-creating element of human capital: strategies of its
5. development by the case of Ukraine. Baltic Journal of Economic Studies. 2021. № 7(4). P. 176-181.
6. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон: Олді+, 2022. 264 с.
7. Моделювання процесів в економіці та управлінні проектами з використанням нових інформаційних технологій: монографія / за заг. ред. В.О. Тімофєєва, І.В. Чумаченко. Харків: ХНУРЕ, 2015. 245 с. / Ковалевська А.В., Кусик Н.Л., Таран Н.С. Розділ 1.13. Формування моделі соціально відповідальної діяльності компанії. С. 150 – 160.
8. Основи менеджменту та маркетингу в медицині: навчальний посібник / В.Г. Шутурмінський, Н.Л. Кусик, О.В. Рудінська. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 176 с.
9. Соціальна відповідальність влади, бізнесу, громадян: Монографія: у 2-х т. / за ред. Г.Г. Півняк; М-во освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т. Дніпропетровськ: Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет», 2014. Т. I. – 629 с. /

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту охорони здоров'я

- Кусик Н.Л., Рудинская Е.В. Розділ 1. Соціальна відповідальність бізнесу, як основа сталого розвитку економіки. - Идентификация и методические подходы к оценке уровня социальной ответственности бизнеса. С. 316 – 324.
10. Соціальна відповідальність як форма забезпечення сталого розвитку господарюючих систем: суспільство, галузь, підприємство: монографія / за наук. ред. д.е.н., проф. Ніценка В.С., к.е.н., доц. Кусик Н.Л. Одеса: ТОВ «Лерадрук», 2017. 277 с.
11. Формування сучасних механізмів розвитку інноваційної сфери економіки: монографія / [колектив авторів] за наук. ред. І.Ю. Швець. Сімферополь: Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського, «ДІАЙП», 2013. 386 с. / Кусик Н.Л., Ковалевська А.В. Розділ 5 «Науково-методичне забезпечення інформаційно-аналітичної системи моніторингу, аналізу і оцінки інвестиційної ситуації», параграф 5.4 «Ефективність соціально відповідальної діяльності: взаємозв'язок із інвестиційним кліматом та привабливістю». С. 280 – 300.

Додаткова

1. Відповідальний маркетинг. Київ: Видавничий дім «АДЕ Ф-Україна», 2012. 40 с.
2. Впровадження корпоративної соціальної відповідальності в Україні. URL:: <https://www.srm-ukraine.org/ru/vprovadzhennya-korporativnoyi-socialnoyividpovidalnosti-v-ukrayini/>
3. Гітіс Т. П. Дослідження зарубіжного досвіду соціальної відповідальності бізнесу і можливості його адаптації до вітчизняних умов URL: [http://www.evdjournal.org/download/2017/3\(49\)/pdf/08-Gitis.pdf](http://www.evdjournal.org/download/2017/3(49)/pdf/08-Gitis.pdf)
4. Клименко О.В. Державне регулювання медичної діяльності в Україні: генеза та тенденції розвитку: дис. ... докт. наук: 25.00.01 / Клименко Олена Вікторівна. Київ, 2016. 490 с.
5. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика: підручник / Саприкіна М.А., Ляшенко О., Саєнсус М.А., Місько Г.А., Зінченко А.Г.; (за науковою редакцією д.е.н., проф., засл. діяч науки і техніки України Редькіна О.С.). Київ: ТОВ «Фарбований лист», 2011. 480 с.
6. Охорона здоров'я України: стан, проблеми, перспективи: спеціалізоване видання / В.В. Лазоришинець, Н.О. Лісневська, Л.Я. Ковальчук та ін. Київ, 2014. 608 с.
7. Офіційна сторінка Глобального Договору ООН. URL: <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles>
8. Політика та публічне управління у сфері охорони здоров'я: підручник / М.М. Білинська, Н.О. Васюк, Л.І. Жаліло та ін. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ: НАДУ, 2017. Т. 1. 284 с.
9. Рудінська О.В., Яроміч С.А. Корпоративний менеджмент: навчальний посібник. Київ: КНТ, Ельга-Н, 2008. 416 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань, оцінювання виконання індивідуального завдання;
- тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань за темами.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту охорони здоров'я

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну креативну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь у занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 70% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь в занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на семінарських заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік, виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту охорони здоров'я

навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота:

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;
- самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка презентації для захисту індивідуального завдання.

Критерії оцінювання індивідуального завдання

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Індивідуальне завдання та презентація виконані самостійно та оригінально, оформлення відповідає вимогам, завдання повністю розроблене за пропонованою структурою; здобувач вільно презентує матеріал; зміст презентації не перевантажений слайдами з текстовим матеріалом; здобувач формулює самостійні ґрунтовні судження, які підкріплені фактичними доказами, інформація на слайдах подана переважно схематично із використанням самостійно розроблених схем, малюнків, графіків, містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними.
Добре «4»	Індивідуальне завдання та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам, завдання розроблене за пропонованою структурою із незначними порушеннями; аналіз самостійний, але містить незначні неточності; здобувач добре пояснює матеріал, формулює самостійні висновки; інформація у презентації подана переважно із використанням самостійно розроблених схем, малюнків, графіків, містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними.
Задовільно «3»	Індивідуальне завдання та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам із незначними порушеннями, завдання частково розроблене за пропонованою структурою; аналіз лише теоретичний, описовий та містить неточності; здобувач пояснює матеріал не впевнено, формулює лише загальні висновки (або взагалі не може їх сформулювати), інформація у презентації подана з посиланням на джерела, однак вони оформлені із помилками.
Незадовільно «2»	Індивідуальне завдання не виконано. Не зараховуються індивідуальні завдання та презентації, які виконані не самостійно або запозичені з мережі Інтернет.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту охорони здоров'я

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії: Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.